

Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi

Yıl 2, Sayı 1, 2018, s. 1-8

Makale Geliş Tarihi

Kabul Tarihi

15.03.2018

02.04.2018

METİN ALTIOK'UN ŞİİRLERİNDE OTOBİYOGRAFİK İZLER

Kadriye Beyza BAYER*

ÖZET

Madımak olayında kaybedilen sanatçılardan Metin Altıok, üniversite yıllarında sanat camiasının içine girmiş, açtığı resim sergileri ve ardından yayınlanan şiir kitaplarıyla Türk edebiyatındaki yerini almıştır. Kendisini İkinci Yeni şiir anlayışına yakın gören şair dizelerinde hayatından izlere yer verdiği gibi dil ve üslup öğelerine de önem vermiştir. İzmir'in Bergama ilçesinde dünyaya gelen şair, üniversite yıllarına kadar hayatını İzmir'de geçirdi. Ankara'da okuyup, evlenen Metin Altıok, 1979'da Bingöl'de öğretmenliğe başlamış, sonrasında Karaman'a tayini çıkmış ve buradan emekliye ayrılmıştır. Emekli olduktan sonra Ankara'ya yerleşti. 1993 yılında öldü. Makalenin giriş bölümünde şairin hayatı kısaca ele alınmıştır. Metin Altıok ve Şiir bölümünde ise şairin şiir ve sanata dair görüşleri üzerinde durulmuştur. Metin Altıok'un şiirlerindeki otobiyografik izler üzerine yazılan bu çalışmada ilk olarak şairin hayatında önemli bir yere sahip olan annesi ve kızının şiirlerindeki etkisinden bahsedilmiştir. Ardından onu hasretin ve yalnızlığın acısıyla tanıştıran bozkır ve gurbetin mısralarındaki yeri anlatılmıştır. Şairin, alkol bağımlılığından dolayı ellerinin titremesinin dizelerine yansması ve son olarak ölümüyle bağdaşan yangın imgesini şiirlerinde kullanımı aktarılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Metin Altıok, otobiyografi, şiir.

AUTOBIOGRAPHICAL TRACES IN THE POETRY OF METİN ALTIOK

ABSTRACT

Metin Altıok—who was just one of the many Turkish writers to lose his life during the Madımak Hotel Fire (Sivas Massacre)—had entered the world of letters and art during his university years. He had earned himself a spot within Turkish literature first his art exhibitions, followed by his first book of poetry. He—in placing great care on language in every sense of the world—had viewed his own poetry as being a part of the “second wave” within contemporary Turkish literature, and in doing so had laced traces of himself within lines. Altıok came was born and had had spent his youth—until university—in Bergama, Izmir. He studied and got married in Ankara; and from 1979 onwards, had worked as a teacher in Bingöl, and later Karaman. He lost his life in 1993. The first part of this paper briefly examines Altıok's life. The second section, “Metin Altıok ve Şiir” (Metin Altıok and Poetry) takes a look at the wordsmith's stances on poetry and art. This study, which is centred on the autobiographical traces nestled within Altıok's poetry, first discusses the influence that his beloved wife and daughter had had on his work. The focus is then shifted towards probing the echo within his poems of the longing and loneliness that he had suffered at the hands of the Anatolian plains in being so very far away from home. The final section peers into how Altıok's hand tremor brought about by years of alcoholism, followed by the Madımak Incident had also ultimately left their marks upon his verse.

Key Words: Metin Altıok, autobiography, poetry.

* Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Lisansüstü Öğrencisi.

Giriş: Şair Metin Altıok'un Hayatı

Metin Altıok, 14 Mart 1941'de İzmir'in Bergama ilçesinde doğdu. Mutsuz bir ailenin iki çocuğundan biridir. Anne sevgisinden mahrum olarak büyüyen şair, sevgi eksikliğini her zaman hissetmiştir. Bu huzursuz ortam içerisinde sanata olan ilgisi, henüz çocuk yaşta başlar. Odası onun ailesinden uzak dünyasıdır. Sığınağı olan bu yerde ilk resimlerini çizmiş, ilk dizelerini yazmıştır. Çocukluk yıllarını ve eğitiminin üniversiteye kadar olan bölümünü İzmir Karşıyaka'da geçirmiştir. Karşıyaka Lisesindeki edebiyat öğretmeni Belkıs Zincirkıran ve resim öğretmeni Şeref Bigalı onu ilk keşfeden kişilerdir.

Ankara Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nin Hindoloji bölümüne başlar. Resme olan yeteneği onu Sanskrit alfabesini farklı bir yazıya götürür. Hocasının dikkatini çeken şair aldığı tüm asistanlık ve Hindistan'a gitme tekliflerine rağmen üç ay içerisinde felsefe bölümüne yatay geçiş yapar. Üniversite yıllarında tamamen şekillenen sosyalist görüşü hayatı boyunca onun ve şiirinin üzerinden elini çekmemiştir. 1968 yılına kadar TİP üyeliğine devam eder. Görüş ayrılıkları sebebiyle partiye yollarını ayırır. Bu yıllar Metin Altıok'un şair kimliğinden ziyade ressam kimliğiyle karşılaşılacak dönemdir. Sanatçının iki farklı resim sergisi olmasına rağmen o, yazdığı şiirleri kimseye okutmamış, saklamıştır. Fakültede tanıştığı Füsun Akatlı ile evlenen şair maddi sıkıntıların yanında eşinin ailesiyle de sorunlar yaşar. 1968'de kızları Zeynep dünyaya geldikten sonra Metin Altıok için hayat artık bambaşkadır. Kızıyla alakadar olmayı kendine yegâne uğraş edinir.

Ankara'da Turgut Uyar, Tomris Uyar, Metin Eloğlu, Behçet Aysan ve daha birçok ismin olduğu bir camianın içindedir. Başkentte tattığı bu farklı dostluklar ve onlarla geçen zaman Metin Altıok için hep aranan günler olarak kalmıştır. Özellikle Turgut Uyar ve Tomris Uyar dostluğu yazar için çok büyük önem taşır. Bu çok sıkı dostluk Metin Altıok'un İkinci Yeni anlayışına yakınlığını sağlar. 1976'da ilk şiir kitabı *Gezgin*'i eşi Füsun Akatlı'nın ısrarlarıyla bastırır. Hayatının bundan sonraki yıllarında ilgisini resimden ziyade şiire çevirmiştir.

Füsun Akatlı ile evliliğini alkol bağımlılığı ve iç dünyasının buhranlı hali sebepleriyle bitiren şair bir süre İzmir'de kaldıktan sonra öğretmenlik mesleğini yapmak ister. 1979 yılında -her ne kadar Ege'de bir kasabada öğretmenlik yapmak istese de- şairin ilk tayini Bingöl'e çıkar. Parasızlık, o dönemin Bingöl'ü onu zorlu bir hayatın içine sokar. Bunların yanında onu en çok etkileyen kızına olan dinmeyen özlemidir. Sürekli mektup yazan ve onu herkese anlatan Metin Altıok için bu katlanılması en zor durumdur. Resim, heykel ve en çok da şiirle yaşamını sürdürür. Alkol bağımlılığı bedenine gitgide zarar verir, elleri sürekli titrer ve tedavi görmek zorunda kalır.

Bingöl'de yaşarken Nebahat Çetin ile ikinci evliliğini yapar. Eş durumundan tayin gecikince Nebahat Çetin onun yanına, Bingöl'e gider. Hiç hâkim olmadığı bu coğrafyaya ve bu coğrafyanın insanına yavaş yavaş alışır. Önceleri yaşadığı zorluklar bir bir azalır. Babacan tavrı ve farklı duruşu onunla öğrencilerinin arasında derin bir bağ yaratmıştır. Buradaki öğrencilerinden ömrünün sonuna dek iletişim halinde olanlar vardır. Karaman'a tayini çıkıp bir süre de burada öğretmenlik yapan Metin Altıok, alkol bağımlılığı sebebiyle emekliye ayrılıp Ankara'ya döner. 2 Temmuz'da, Pir Sultan Abdal Şenlikleri'ne katılmak için gittiği Sivas'ta Madımak Oteli'nden ağır yaralı olarak kurtulursa da 9 Temmuz 1993'te tedavi gördüğü hastanede yaşamını yitirir.

Metin Altıok ve Şiir

İlk şiirlerini Soyut dergisinde yayınlayan şairin ilk kitabı *Gezgin* 1976'da Dost yayınlarından basılır. Bu dönem içerisinde *Soyut*, *Türkiye Yazıları*, *Oluşum* ve *Halkın Dostları* dergilerinde yazıları yayınlanmaktadır. Şairin *Gezgin*'i takip eden ikinci kitabı *Yerleşik Yabancı*, 1978 senesinde *Yeni Ankara*'dan basılır. Bu kitaptan sonra kısa aralıklarla *Kendinin Avcısı*, *Küçük Tragedyalar*, *İpek ve*

Kılaktan, Gerçeğin Öteyakası, Dörtlükler ve Desenler, Süveyda, Alaturka Şiirler, Hesap İşi Şiirler, Soneler, Yel ve Gül ve Bir Acıya Kiracı adında on bir şiir kitabı daha yayınlanmıştır.

Metin Altıok'un 1992 yılında Ankara'da yayınlanan *Şiirin İlk Atlası*, şairin sanat görüşünü, şiire bakışını ortaya koyduğu, şiir üzerine yazılarının bulunduğu ilk kitabıdır. Bunların dışında sanatçının *İkili Av* ve *Su Damlası* adında iki oyunu yayınlanmıştır. Bir dönem de Aydınlik gazetesinde "Kara Kutu" başlıklı köşe yazıları yazmıştır.¹

Onun şiiri imgelerdir. "Şiirin en önemli yapıtaşı olan imge insan duygusallığını özüne uygun olarak uyaran ve onu harekete geçiren bir duygu zembereğidir" (Altıok, 2004: 14) Yapılan tüm şiir tanımlarını yetersiz gören şair, bunun sebebi olarak şiirin bir kavram olmayışını öne sürmüştür, "Şiirin saati kavrama değil imgeye ayarlıdır" (Altıok, 2004: 11) demiştir.

Şair denilen kişinin dönemini iyi okuyabilen, acı ile hesaplaşmış bir kişi olmasını savunan Altıok, çağdaş şiirin gelenekle ilgisi olduğunun yalnız bu ilginin kendi kimliğini öne çıkaracak olması gerektiği düşüncesindedir. Metin Altıok, şiiri kendinde bir varoluş biçimi olarak görmektedir. Yalnız duyulan ve sezilen bir varoluş...

Şiirde öz ve biçimi bir kâğıdın iki yüzü gibi gören şair "Nasıl tohuma biçim dışardan eklenmiyorsa, şair de usuna bir tohum gibi düşen şiirsel öze biçim eklemeyiz" (Akatlı, 2013: 149) der.

Şiirde önem verdiği bir diğer unsur da halk edebiyatıdır. Türk şiirinin halk edebiyatından beslendiğini savunan şair, çağdaş şiirin de halk edebiyatından yararlandığı kanısındadır. Batı şiirine de hayranlığı ortada olan şair, Lorca, Neruda ve Aragon'u çok beğenir.

Altıok, şairin "ben" demesi gerektiğini savunur. Doğru olanın öznelde kalmak olduğunu söyler. Şair, "ben"den yola çıkıp, okuyucusunun "sen"ine gitmelidir. Bu yüzden de kendi acısını, hüznünü şiirine sokmuş, hayatının izlerini şiirlerinde işlemiştir.

Metin Altıok ve Anne

1941'de dünyaya gelen Metin Altıok, ailesinde hep eksik bir sevgiyle büyümüştür. Bu eksikliği asıl yaratan kişi ise annesidir. Baskın, sevgisini çocuklarına aktaramayan bir kadının evladı olmak, onun için kemiren bir yara gibidir. Şairin anne eksikliği mizacındaki hüznün en büyük etkenlerinden biri olup şiirinde de varlığını sürdürmüştür.

"Ölümü arayarak geçti

Bunca yılım.

Kötü annem

Beni komşunun oğlu kadar seven,

Yok olan babamdı belki

Ölüm tutkumu pekiştiren" (Altıok, 2010: 165).

Komşunun oğlu kadar sevildiğine inanan şair için annesi, ona artık yaşam veren kadın kimliğini kaybetmiş, ölümü aratan bir hale bürünmüştür. Aile onun için sığınak değil, kaçıştır.

"Bu yaşa geldim içimde bir çocuk hâlâ

Sevgiler bekliyor sürekli senden

İnsanın bir yanı nedense hep eksik

Ve o eksiği tamamlayayım derken,

Var olan aşınıyor zamanla.

Anamın bıraktığı yerden sarıl bana" (Altıok, 2010: 296).

Zamanında tamamlanmamış bir sevginin, bir insanı hayat boyu eksik bırakmaya yeteceğini düşünen Metin Altıok, Sarıl Bana şiirinde anne sevgisini hayatına giren kadınlarda aramaktadır. İçindeki büyümeyen, hala sevgi bekleyen çocuğa sevgiler aşılacak bir kadına sesleniş gibidir bu dizeler.

¹ Metin Altıok'un eserleri ve yazılarıyla ilgili bilgiler Tuğba Dağıstan (2010) tarafından Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde hazırlanmış "Metin Altıok ve Şiirlerinin Yapı, Tema ve Üslup Bakımından İncelenmesi" adlı yüksek lisans tezinden yararlanılarak özetlenmiştir.

Metin Altıok ve Kızı

1968 yılında Füsun Akatlı ile evliliğinden dünyaya gelen ve şairin tek çocuğu olan Zeynep Altıok Akatlı, Metin Altıok için hayatının dönüm noktalarından biridir. Boşanmanın ardından ayrı kalmak zorunda olduğu “Erken olmuş yemişim, dalımın yaralı” (Akatlı, 2012: 63) dediği kızına özlemi hiç dinmemiş, her durumda her ortamda, özellikle de şiirlerinde kendini göstermiştir. Onsuzluğunu, “Hayatım elini içinden çektiğin bir eldiven gibi boşaldı” (Akatlı, 2012: 29) şeklinde kızına bir mektubunda ifade eder. Sonbahar yapraklarından masa örtüleri, kahvaltılıklardan komik suratlar yaptığı küçük kızına daha o yaşta pul koleksiyonu yaptırarak, kitaplar okutturacak, mektuplar yazdıracak kadar da entelektüel bir yaklaşım sergilemiştir. Bingöl yıllarının belki de en ağır tarafı Zeynep’e özlemidir. O kadar bahseder ki ondan onu hiç görmeyen öğrencileri bile Zeynep’i sever. *Küçük Tregedyalar* şiir kitabını kızını Zeynep’e ithaf eden sanatçı *Havı Dökülmüş Sevincin* ve *Eski Baharat Yollarında* şiirlerini de yine kızına armağan eder.

“Yeni çekilmiş bir dişin
Yadırganan boşluğu
Dilimin ucunda ismin.
Somunu yitik bir vida
Düştü düşecek yüreğim.
Bir an önce gel buraya
Karpuz, kavun yiyelim” (Altıok, 2010: 109).

Kızıyla buluşma hayali, her mektubunda olduğu gibi bu şiirinde de kendini gösterir. Denkleşmeyen para durumu, Zeynep’in tatillere denk gelen hastalıkları ve tüm aksilikler hayalini kurduğu Ege tatiline engeldir. Düştü düşecektir yüreği bu hasret karşısında.

“... Ve kızımı seviyordum ekmek kadar.
... Bir tek kızım avunuyordum” (Altıok, 2010: 342).

Şair, Ankara’dan ayrılıp İzmir’e, oradan da Bingöl’e gittiği ilk yıllar derin bir boşluk içine düşer. Bu yalnızlığında onun tek avuntusu kızı olur.

Metin Altıok ve Gurbet

Hem gurbetin verdiği acıyla yoğurulan hem de gurbeti tüm ruhuyla özümseyen Metin Altıok, bu durumunu “yerleşik yabancı” olarak nitelendirmiş ve bu yüzden hiçbir yere tam manasıyla ait olamamıştır. “Acının gurbettir memleketi” (Altıok, 2010: 171) dediği gibi onun acısının memleketi de hep gurbet olmuştur. Metin Altıok’un ilk tayin yeri Bingöl olur. Kendisini, hiç gelişmemiş, kendini dışarıya tamamen kapamış, Türkçe konuşanın neredeyse olmadığı ve insanların kendisini soğuk karşıladığı bir şehrin kucağında bulur. “Bingöl’ün soğuğu, insanları, yaşamı, kültürü yaşamına girer ama şiirlerine girmez. Şiirlerinde daha çok insanın ruhsal dünyasının gizemli yönlerini dillendirir” (Çakır, 2017: 41) Dönemin şartları gereği bu şehirden yolculuk yapmak da sıkıntılıdır. Aşılması gereken dağlar, şairin önünde hep birer engeldir. “İmamesidir dağlar bir gurbet tespininin” (Altıok, 2010: 41) demesi de bu sebeptendir. Kızına özlemi, alışık olmadığı hayat, okulun ve öğrencilerin kötü durumu ve bir de kurtulamadığı parasızlık ona acıların ortasında hissettirir kendini.

“Gurbetle sılayı birbirine düğümle,
Bir gözün ağlarken varsın gülsün diğeri.
Sen ki banarsın altın suyuna,
Yıllardır bir ziyet gibi kendini
Bırak lağım karışsın bundan sonra kıyına,
Biraz da pislikle sına erdemini.
Hasrete, açlığa, yokluğa dokun;
Bakalım o zaman neye benzecek kokun” (Altıok, 2010: 422).

Şair, artık hayallerinden uzak, hiç bilmediği bir ortamda nüfuz bulmaya çalışmak zorundadır. Şehrin sıkıntılı yaşam biçimi, doğası ve dili Metin Altıok'a çok yabancı gelmiştir ama sanatçı, sanki yaralarını kendi sararmışçasına bu sürgün hayatının kendi hayatına bir tecrübe katacağını düşünmüştür. “Metin’in anlamı; acılara dayanabilen, dayanıklı kimse demektir. Metin Altıok’sa kendini tam tersine; acılara dayanamayan bungun yürekli biri olarak görür. Bu katı ve acımasız dünyaya dayanacak kadar güçlü değildir hassas ve duyarlı yüreği. Bu nedenledir ki; adının kendisine uygun olmadığını ve kendisinde iğreti durduğunu söyler” (Leyla, 2017: 48). Onun mısralarına böylesine gurbetle, özlemle işlenen acı, belki de bu iğreti duruşun sebebiyledir. Kendinde tutamadığı ya da ağırlığı altında kaldığı hisleri mısralarında dindirmek istemiştir. Yaşadığı gurbeti, acıyı ve yalnızlığı hoş bir edayla karşılayıp bu hislerin kendisinde tesir ettiği buhranlı duygulardan adeta sıyrılmaya çalıştığını yazdığı dizelerden anlamak mümkündür. “Altıok için acı; gittiğini geri dönen yavaş attır, gizli ve tekinsiz yaşamının öksesidir, umulmadık sevinçleri tattırandır, bir kuşun kanadı renklendirendir. Acıya böylesine hem olumlu hem olumsuz yanlarıyla tutunmuş olan Altıok, hayatını acıya yaslamasa; yaşayamayacaktır” (Leyla, 2016: 43-44).

Metin Altıok ve Bozkır

Üniversiteyi kazanıp Ankara’ya giden şair, artık bozkırın bir çocuğu olmuştur. Ankara’dan sonra Bingöl ve Karaman’ın da takip ettiği bozkır hayatı Ege’den sonra ona kucak açıp, her zaman güzel değil hoyratça da davransa onun ve sanat hayatının artık vazgeçilmezidir. Bozkır Ezgiler’i bölümüne;

“Toprağında vardır bir kişiliği,
Her insanın nasıl bir iklimi varsa.
Bir toprağı anlatmak değil mi ki,
Bir insanı anlatmaktır biraz da” (Altıok, 2010: 81) dizeleriyle başlar. Toprağın kişiliği, Metin Altıok’u da zamanla yoğurmuş ve bozkırı anlamak da biraz onu anlamak olmuştur.
“Bir top-ağaç tek başına;
Eğri bir ağaç, düştü düşecek.
Bekler durur bozkırın ortasında,
Kulağında bir ormanın uğultusu
Dönüşür bir yalnızlık anıtına” (Altıok, 2010: 87).

Kendini, bozkırın ortasında tek başına eğilmiş, top bir ağaca benzeten şair artık yalnızlıktan kurtulmak istemişçesine sitem etmektedir. Aşına olduğu seslere ve yüzlere duyduğu bitmeyen özlem, yalnızlığının yanında onu derinden etkilemiştir.

“Bozkır çiçeği
Usulca patlatıyor kınını,
Ucu görünüyor aşkın
Acının ortasında” (Altıok, 2010: 84).

Şair artık acının ortasında filizlenen bir aşktan bahseder. Aşkını, bozkırın o uçsuz, çorak ve geniş düzlüğünde açan bir çiçeğe benzetmiştir. Metin Altıok, acıyla yoğurulmuş bu topraklarda, bozkır çiçeğinin usulca açacağını, acıyla da olsa aşkın geleceğine işaret eder. “Kış, yokluk ve zorluklarla geçen bir mevsim, aşk karamsarlığın, pişmanlıkların, özlemlerin olduğu bir duygudur. Ve bu güçlüklerin birleşmesiyle şairin canını yakan büyük bir acı. Bu kadar yoksunluklar içerisinde de var olmayan çalışan bir bozkır çiçeği ki bu imge aslında şairin kendisini imgeler. Aşkın arka planında mutluluğun olmadığı bir dünyada şairin varoluş problemi son derece başarılı bir anlatımla kaleme alınmıştır” (Dağıstan, 2010: 135).

Metin Altıok ve Alkol

Şairin gençlik yıllarından itibaren alkole düşkünlüğü vardır. Öyle ki dostlarının onun için yazdığı notlarında bile genellikle içki sofralarında adı anılır. “Cemal Süreya, ‘Oteller Hanlar Hamamları İçin Sürekli Şiir’de şöyle der: ‘Ve içtiği rakı kadar bembeyaz Şahap Sıtkı/Metin Altıok’a devredip masadaki yerini/İnanılmaz biçimde bu kentten gittiydi’” (Telli, 2012: 12) Çok içen ama içtiğinde kimseye zararı dokunmayan bu adamın yalnız tek bir kişiye zararı vardı; kendine. Sağlığını sık sık tehdit eden alkol, yine de vazgeçilmezi olmuş, en parasız zamanlarında bile dostlarıyla bir yolunu bulup alkol kullanmıştır. Ankara’da dönemin sayılı meyhanelerinde arkadaşlarıyla kurulan dost meclisinin tadını her an her yerde aramıştır. Öğretmenlik mesleğinden emekliye ayrılmasının başlıca sebebi olan alkol bağımlılığı yazarın birçok şiirine de tesirini gösterir. Hüznünü ve eksikliğini “Rakım bir türlü beyazlaşmıyor” (Altıok, 2010: 127) diye ifade eder. Ölüm ve intihar fikrini sık sık düşünen şair,

“Buğulu bir cam bardağın içinde,
Buzlu ve limonlu bir votkayla birlikte
Konuşalım ölümden,
Bir samanyolu olsun masamızın üstünde” (Altıok, 2010: 119) dediği mısralarındaki gibi de kalmaz, ölümünü yine alkolün zevkinden almayı düşler. Titreyen ellerini, sürekli sendeleyeni sıhhatini bir kenara bırakır ve bir votka ile ölümden bahsetmek ister.

Metin Altıok ve El

Şairin, şiirlerinde sık sık kullandığı kavramlardan biri de “el”dir. Kızı Zeynep’e yazdığı mektuplarda ellerinin titrediğinden şikâyet eder. Her ne kadar bu problemin alkol bağımlılığından olduğunu düşünse de “iki kadeh parlatınca yazı nasıl da düzeldi bak” (Akatlı, 2012: 65) dediği gibi yazıyı düzeltme görevini yani titremesinin geçmesini de yine alkole bırakır. Sadece şiirlerinde değil çizdiği resimlerde de el motifini sık işlediği görülür.

“Bir yerden uzaklaştıkça,
Yaklaştıkça bir başka yere;
Daha iyi anlaşılır bir gurbetçinin
Neden her zaman bir kedi vardır gözlerinde.
Ve neden kendisinden büyüktür elleri,
Bir güvercin gezinir gölgesinde” (Altıok, 2010: 20).

Metin Altıok ve Yangın

“Dikkat yangında ilk kurtarılacak” (Altıok, 2010: 91).

Metin Altıok, 1993 senesinde Pir Sultan Abdal Şenlikleri’ne katılmak için Sivas’a gider. Birçok aydın ve sanatçının olduğu bir toplulukla Madımak Oteli’nde gerçekleşen faciada yaşamını yitirir. “Metin Altıok’un ilk şiir kitaplarında ölüm ileride değil de geçmiştedir, sanki şair ölümden gelmiştir. Onda ölüm de aşk gibi nostaljiktir” (Yaşar, 2005: 102). Şiirlerinde ölüm temasını sık sık işleyen sanatçının, ölümünün sebebi olacak yangını da aynı doğrultuda işlemesi dikkat çekicidir. Şair, sanki nasıl öleceğini bilircesine ilk şiirlerinden itibaren hayatını “yangın” diye tanımlar.

“Sonunda kendime bir top yangın edindim,
Soluğumla besledim dudagımın ucunda.
Ömrümün külüydü savrulan hep ardımda,
Örterek yavaş yavaş bıraktığım izleri
Yanmış bir günün sürüklenen kanatlarıyla.
Koştum, durmadan koştum o küçük yangınımınla,
Adımın çaresiz kıyılarında kendi göğümü bulmaya” (Altıok, 2010: 43).

O küçük yangının onu bulacağından habersiz olduğunu söylemek, onun görüşlerine ters bir durumdur. Varlık dergisine verdiği bir röportajda “Şair düşüncesi, şair imgelemi çok enteresan bir şeydir. Olmamış şeyleri önceden haber verir. ... Yani bu sezgidir” (Boyacı, 1994: 29) der.

Kız kardeşi Meral Altıok, abisi için yazdığı mektupta “On taneden fazla şiir kitabı çıkarmayacağım, elli yaşından fazla yaşamayacağım, ölümüm yatağımda sıradan bir ölüm olmayacak” demiştin. Hepsini tutturdun” (Akatlı, 2013: 22) demiştir. Şairin bu sözleri hayatının sonunu gören bir kâhinden farksızdır. Kendisinin de dediği gibi bu şairlere has sezginin bir ürünüdür.

“Tekinsizim size göre

İbret için

Yakılması gereken” (Altıok, 2013: 192).

Metin Altıok, sözleriyle, dizeleriyle ve kişiliğiyle her zaman duruşunu belli etmiş, sözünü sakınmamış biridir. Şair, kendisini sadece farklı görüşe sahip olduğu için eleştirenlere seslenir. Onlara göre tekinsiz, yakılması gereken biri olduğunu söyler. Nitekim ölümü bu dizeleri destekleyecek, acımasızca yakılacaktır. Arkadaşlarıyla gerçekleştirdiği siyasi bir sohbetin sonunda dayanamamış “Sadece tartışıyoruz. Ne yaparsak yapalım. Şayet kendimizi yakmamız gerekiyorsa bunu yapalım” (Akatlı, 2013: 111) demiştir.

Ankara’dan Bingöl’e, Bingöl’den Karaman’a ve tekrar Ankara’ya giden yolculuğunun son durağı Sivas olan sanatçı “Donmuş kentlerden geldin, sen bu kavruk yangın yerlerine” (Altıok, 2010: 305) der Zamanlı Gazel şiirinde.

“Ben alevi giydim de

Künyeme külü

Adım diye geçirdim” (Altıok, 2010: 451).

Sonuç

Kendini sanatıyla herhangi bir topluluğa yakın göremeyen Metin Altıok, bireysel duruşunu çoğu şiirinde yansıtır. Hep üretmiş, hayatının tanıdığı olan her acıyı da sevinci de sanatı aracılığıyla yaşatmaya devam etmiştir. Şiirlerini büyük bir hassasiyetle yazan şair, dilin kullanımına çok dikkat etmiştir. Ardında on bir şiir kitabı ve bir de şiir görüşlerini yazdığı Şiirin İlk Atlası’nı bırakmıştır. Sanat dünyasında yalnız şiirle değil resim ve heykelle de kendini göstermiş, iki resim sergisi açmıştır.

Hayatı boyunca hayallerinden uzak bir şekilde bozkırın ortasında gurbetin ve özlemin zorluğuyla, aitlik hissini bulamadan yaşayan şairin şiirlerinde hayatının izlerine rastlamak kaçınılmaz bir durumdur. Anne eksikliği, evlat özlemi, alkol bağımlılığı gibi hayatına etki eden önemli olayların yanında yaşamına “yangın” diyecek kadar yanmaktan bahsetmesi dikkat çekici bir durumdur. Özlemi, gurbeti, acıyı işlemiş, kimliğini mısralara dökmüştür.

Kaynakça

- Altıok Akatlı, Z. (2012). *Metin Altıok’tan Zeynep’e mektuplar*. İstanbul: Kırmızı Kedi Yayınevi.
- Altıok Akatlı, Z. (2013). *Gölgesi yıldız dolu*. İstanbul: Doğan Egmont Yay.
- Altıok, M. (2004). *Şiirin ilk atlası*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Altıok, M. (2010). *Bir acıya kiracı*. İstanbul: Kırmızı Yayınları.
- Boyacı, O. N. (1994). Metin Altıok: şiir bir imkân bilgisidir. *Varlık*, 1038; 44.
- Çakır, N. (2017). Bize Yüreğini Bırakan Şair. *Edebiyat Nöbeti*, 12;41.
- Dağıstan, T. (2010). *Metin Altıok ve şiirlerinin yapı, tema ve üslup bakımından incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Manisa: Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Leyla, N. (2017). Metin Altıok ve “Bir Acıya Kiracı”. *Edebiyat Nöbeti*, 12;43-44,48.
- Telli, A. (2012). Yüreği bungun bir şair: Metin Altıok. *Varlık*, 1260;12.

Yaşar, F. (2005). *Metin Altıok'un şiirlerinin tematik ve poetik açıdan incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.